

Zingen als een zeeman

Evert Bisschop Boele (2024). *Zingen als een zeeman. Een verhaal van een shantykoor*. Utrecht: Eburon. 174 pps. € 24,90.

In September 2013 werd etnomusicoloog Evert Bisschop Boele lid van een shantykoor in een Gronings dorp om onderzoek te doen naar dat koor. Als lector Kunsteducatie aan de Hanzehogeschool Groningen is hij niet alleen geïnteresseerd in wat er op scholen en muzieklessen met muziek gebeurt. Hij wil ook inzicht in wat mensen in hun dagelijks leven aan muziek doen. Om zicht te krijgen op wat er in een shantykoor gebeurt en wat daarvan de betekenis is voor de leden werd hij dus lid van zo'n koor. Nu, tien jaar later, is het boek *Zingen als een zeeman; Een verhaal van een shantykoor* verschenen.

Het boek is geschreven voor een algemeen publiek. Evert vindt het van belang dat de leden van het koor, waarmee hij inmiddels meer dan tien jaar optrekt (hij is nog steeds lid van het koor), en leden van andere koren ook in begrijpelijke taal kennis kunnen nemen van de

uitkomsten van zijn onderzoek.

Het boek bestaat uit drie delen. In het eerste deel beschrijft Evert de shantykoren-scene. Shantykoren zijn een typisch Nederlands/(Noord-)Duits verschijnsel. Een deel van het repertoire dat de koren zingen komt van de zeelieden die in de 19^e eeuw op de grote zeilschepen werk- en amusementsliederen zongen. Maar de eerste shantykoren werden pas begin 20^e eeuw in Duitsland gevormd en komen voort uit de Duitse *Männerchöre*. Pas na het midden van de 20^e eeuw gingen ze zichzelf shantykoor noemen, en vanaf toen groeide het aantal shantykoren enorm. Nederland, waar het eerste shantykoor begin jaren '70 werd opricht, kent nu circa 350 shantykoren, en Duitsland vermoedelijk ongeveer evenveel. In de drie hoofdstukken van deel I van zijn boek beschrijft Evert wat een shantykoor nu precies is, hun repertoire, en hun geschiedenis.

In deel II beschrijft hij in een aantal hoofdstukken heel nauwkeurig wat er in het koor waar hij lid van werd zoal gebeurt. In vier hoofdstukken komen achtereenvolgens de repetities aan de orde, de concerten (op shantysfestivals, markten en braderieën, in verzorgingshuizen, en op vele andere plekken), de leden (inclusief drie korte muzikale biografieën van koorleden), en het koor als organisatie, met een bestuur, statuten, lidmaatschap, en jaarvergaderingen.

In deel III volgt dan de interpretatie van alle onderzoeksgegevens die Evert in de loop der jaren verzamelde in en rond het koor: veldwerknotities, interviews, audio-opnames van repetities, en honderden documenten, foto's en video's... Het eerste hoofdstuk van deel III gaat over het koor als sociaal verschijnsel. Het tweede hoofdstuk gaat in op de muziek, en vooral hoe die muziek klinkt, hoe de stemmen van het koor samenzingen, en hoe dat samenhangt met hoe het koor sociaal functioneert. Een afsluitend hoofdstuk gaat in op het bredere belang van het boek voor de Nederlandse kunst- en cultuurwereld.

Het boek is voor zover bekend de eerste academische studie van een shantymusiek. Het boek kan worden besteld bij de lokale boekhandel, via de gebruikelijke kanalen op internet, of rechtstreeks bij de uitgever: <https://eburon.nl/product/zingen-als-een-zeeman/>